

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2013

Správa

**o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky
z francúzskeho jazyka úroveň B1**

PhDr. Agnesa Fanová
Ing. Jana Kostolanská, PhD.

Bratislava 2013

Obsah

Úvod	3
1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1.....	4
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1.....	7
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	15
<i>Časť testu: Počúvanie s porozumením</i>	<i>15</i>
<i>Časť testu: Gramatika a lexika</i>	<i>18</i>
<i>Časť testu: Čítanie s porozumením.....</i>	<i>18</i>
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	21
Záver	22
Použitá literatúra	24

Úvod

Predkladaná správa rozoberá výsledky externej časti maturitnej skúšky (EČ MS) v školskom roku 2012/2013. Skladá sa zo štyroch kapitol.

Prvá prináša všeobecnú charakteristiku testu na úrovni B1 a tiež nové štatistické kritériá na jeho hodnotenie.

V druhej nájdete informácie o žiakoch, ktorí na príslušnom testovaní participovali, ako aj o ich školách, prevažne vo forme tabuliek a obrázkov.

Tretiu kapitolu sme venovali interpretácii jednotlivých častí testu s dôrazom na problémy, ktoré sa v teste B1 vyskytli.

Štvrtá približuje výsledky písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS).

Cieľom externej časti maturitnej skúšky i písomnej formy internej časti maturitnej skúšky je prispieť ku komplexnému posúdeniu jazykových i gramatických kompetencií maturantov z francúzskeho jazyka na danej úrovni. Ústna forma internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS) je zameraná na hodnotenie aktivít ústnej produkcie a interakcie.

1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

Význam externej časti maturitnej skúšky (EČ MS) spočíva v jej jednotných kritériách, ktoré umožňujú spoľahlivo porovnať výsledky súboru maturantov zodpovedajúcej úrovne. Samotné výsledky zas poskytujú vyučujúcim na jednotlivých stredných školách užitočný obraz o stave ich predmetu. Z hodnotenia EČ MS tiež vyplynie, ktorým praktickým zručnostiam učiacich sa treba venovať viac pozornosti.

V školskom roku 2012/2013 sa EČ MS z francúzskeho jazyka uskutočnila 13. marca 2013. Na úrovni B1 ju absolvovali žiaci zo SOŠ, konzervatórií a tiež jeden žiak z gymnázia.

Test B1 pozostáva zo **60 položiek** rôznej obťažnosti. Podľa kvantifikácie pri jeho zadávaní v školskom roku 2012/2013 veľmi ľahké položky boli do 10 % obťažnosti, ľahké do 20%, stredne obťažné boli v rozmedzí 20,1 % – 80 % obťažnosti, veľmi obťažné boli od 80,1 % – 90 %. S extrémne obťažnými položkami od 90,1 % – 100 % sa v teste vôbec nepočítalo. Špecifikácia testu B1 predpisovala 5 veľmi ľahkých, 12 ľahkých, 40 stredne obťažných a 3 veľmi obťažné položky.

Veľmi ľahké a ľahké úlohy sú zamerané na jednoduché myšlienkové operácie, ako sú triedenie a priradovanie informácií, ale aj jednoduchá aplikácia. Stredne obťažné úlohy využívajú zložitejšie myšlienkové postupy, napríklad indukciu, dedukciu, analýzu, syntézu, hodnotenie a overovanie. Veľmi obťažné úlohy si vyžadujú tvorivý prístup, zložitejšiu aplikáciu a riešenie problémových situácií. Všetkými spomínanými úlohami sa testujú komunikačné kompetencie: počúvanie a čítanie s porozumením a lingvistická kompetencia, t. j. schopnosť pochopiť funkciu jazykových prostriedkov a prakticky ich použiť.

Jednoduchšie myšlienkové operácie sa uplatňujú najmä v **úlohách s výberom odpovede** (ÚVO), zložitejšie predovšetkým v **úlohách s krátkou odpoveďou** (ÚKO). Prvé sú neproduktívne, druhé sú produktívne. Ich zastúpenie v troch častiach testu B1 je nasledovné:

V prvej časti, ktorou je **Počúvanie s porozumením** a ktorá obsahuje 20 položiek, je 13 úloh neproduktívnych a 7 produktívnych. Druhou časťou je **Gramatika a lexika**, kde z 20 položiek je pomer neproduktívnych a produktívnych úloh 10 : 10. Tretia časť **Čítanie s porozumením** pozostáva z 20 položiek, z ktorých 13 je neproduktívnych a 7 produktívnych.

Na vypracovanie úloh z časti Počúvanie s porozumením majú žiaci 30 minút, na Jazyk a jeho používanie (inými slovami na gramatiku a lexiku) je odporúčaných 25 minút a na Čítanie s porozumením je odporúčaný čas riešenia 45 minút. Ciele testovania komunikatívnych kompetencií žiakov a zodpovedajúcich vedomostí z jazykových prostriedkov sú obsiahnuté v

dokumentoch NÚCEM-u *Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre Maturitu 2013 a Spoločný dizajn testov pre úroveň B1* určených pre všetky cudzie jazyky danej úrovne. Z nich vychádzajú tvorcovia testov pri stanovovaní obsahu i rozsahu jednotlivých textov, ich zdrojov a tematických okruhov, ako aj typov úloh.

Ďalšími dokumentmi, ktorými sa riadia tvorcovia testov pri zostavovaní testu B1, sú: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky* (v preklade Š. Franeka, 2006), ďalej dokument ŠPÚ *Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B1* (ďalej len CP).

Spolu s testom a kľúčom správnych odpovedí tvorcovia vypracúvajú príslušnú špecifikačnú tabuľku, do ktorej zaznamenávajú okrem iného mieru obťažnosti jednotlivých položiek. V predmetnom teste sme zistili veľmi malé odchýlky v miere obťažnosti položiek vzhľadom na príslušnú špecifikáciu, a to: 6 veľmi ľahkých položiek, 12 ľahkých, 40 stredne obťažných a 2 veľmi obťažné položky.

Pri hodnotení a interpretácii výsledkov testu sme opäť porovnávali údaje zo špecifikačnej tabuľky s výstupmi zo štatistického spracovania testu, aby sme zistili, čo mohlo spôsobiť odchýlky od očakávaných výsledkov. Naše zistenia sa nachádzajú v 3. kapitole tejto správy.

V záujme zjednocovania hodnotiacich kritérií testov s medzinárodnými štandardmi pristúpili štatistici tento rok k inovovanému spôsobu interpretácie nameraných údajov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Pregnante ho vysvetľuje a tabuľkou dopĺňuje PaedDr. M. Mišová, vedúca Oddelenia tvorby testov pre stredné školy, NÚCEM:

- Žiaci sa pre potreby interpretácie výsledkov rozdeľujú do 5 výkonnostných skupín podľa známky. V interpretácii výsledkov sa bude namiesto doteraz zaužívaného pojmu úspešnosť používať pojem **obťažnosť**.
- V súvislosti so zámenou používania pojmov úspešnosť (1) a obťažnosť (2) treba zdôrazniť, že ak má položka obťažnosť napr. 0 – 10 % (2), hovoríme o tom, že 0 – 10 % bolo priemerná úspešnosť riešenia (1) tejto položky žiakmi.
- Namiesto štyroch stupňov obťažnosti položiek v minulosti (veľmi ľahká, ľahká, stredne obťažná a veľmi obťažná) sa uplatňuje v súčasnosti nasledovné odstupňovanie položiek: veľmi ľahká, ľahká, stredne obťažná, obťažná a veľmi obťažná.

Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %.

Tab. 1 **Klasifikácia položiek podľa obtiažnosti**

Hodnota obtiažnosti v %	Obtiažnosť položky
<0; 20>	veľmi obtiažná
(20; 40)	obtiažná
(40; 60)	stredne obtiažná (okolo 50,0 % optimálna)
(60; 80)	ľahká
(80; 100)	veľmi ľahká

Pri málopočetnom súbore žiakov maturujúcich z francúzskeho jazyka pokladáme za užitočné sústrediť sa najmä na položky, ktoré boli pre žiakov z objektívnych či subjektívnych príčin veľmi obtiažné (po novom pod 20 % úspešnosti).

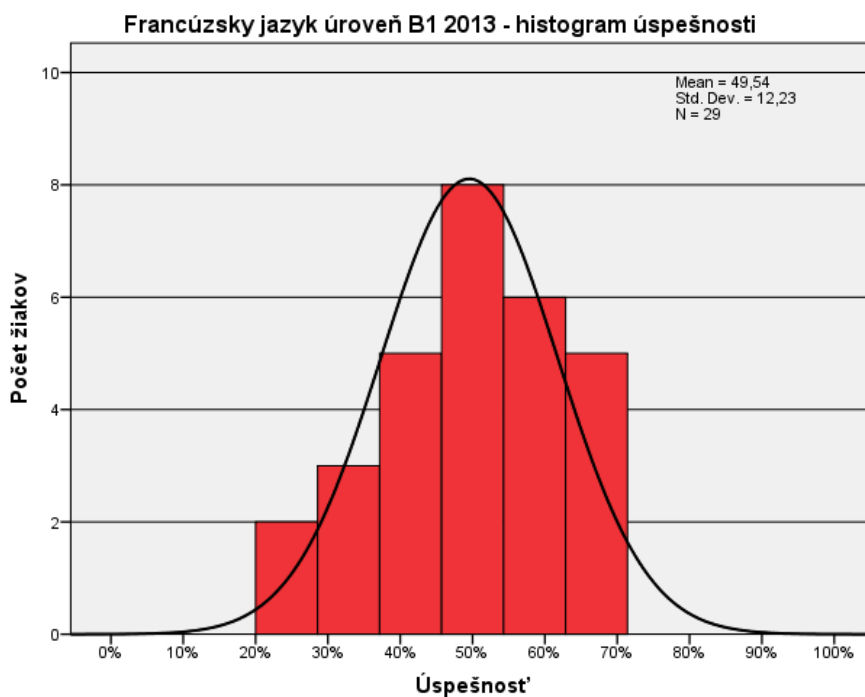
Položky č. 16, 17, 56 a 57 nevyriešil nik z testovaného súboru a položky č. **19 a 60** mali obtiažnosť 3,4 % – 6,9 %. Tieto položky boli vyhodnotené ako veľmi obtiažné. Dopĺňajú ich ďalšie veľmi obtiažné položky č. **14, 15 a 20** (všetky tri s úspešnosťou 13,8 %) a položka č. **3** (17,2 %).

2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

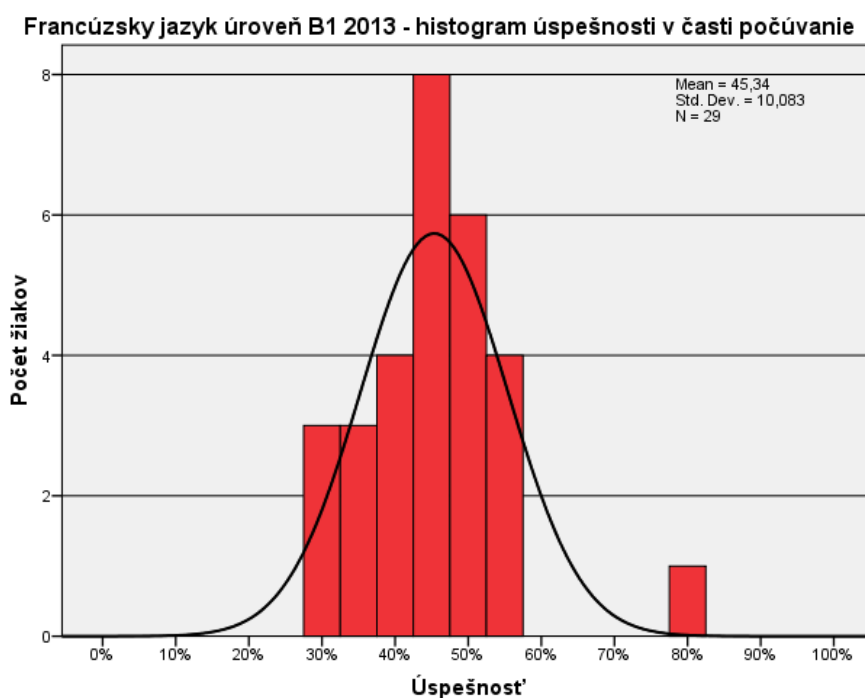
V školskom roku 2012/2013 bol testovaný súbor francúzštinárov na úrovni B1 najmenší od zavedenia EČ MS. Tvorilo ho 28 žiakov zo SOŠ a z konzervatórií. Tento počet dopĺňa 1 žiak gymnázia. Najúspešnejšou časťou externej časti maturitnej skúšky bolo čítanie s porozumením, za ktorým nasledovala gramatika so stratou 2,6 %. O spoľahlivosti merania, tzv. reliabilite, svedčí Cronbachovo alfa s hodnotou 0,820 %.

Tab. 2 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)

Francúzsky jazyk úroveň B1 2013	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
	Priemer	Priemer	Priemer	Priemer
Počet testovaných žiakov	29	29	29	29
Maximum	80,0	100,0	75,0	70,0
Minimum	30,0	20,0	30,0	26,7
Priemer	45,3	50,3	52,9	49,5
Štandardná odchýlka	10,1	22,9	12,4	12,2
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	1,9	4,2	2,3	2,3
Cronbachovo alfa	,360	,822	,498	,820
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,1	9,7	8,8	5,2

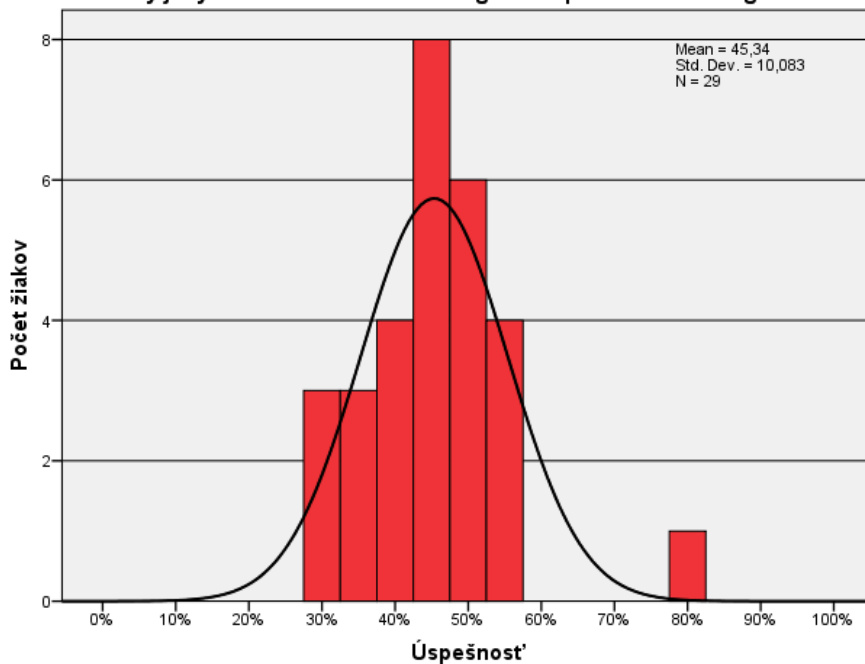
Obr. 1 Histogram úspešnosti

Obr. 2 Histogram úspešnosti v počúvaní

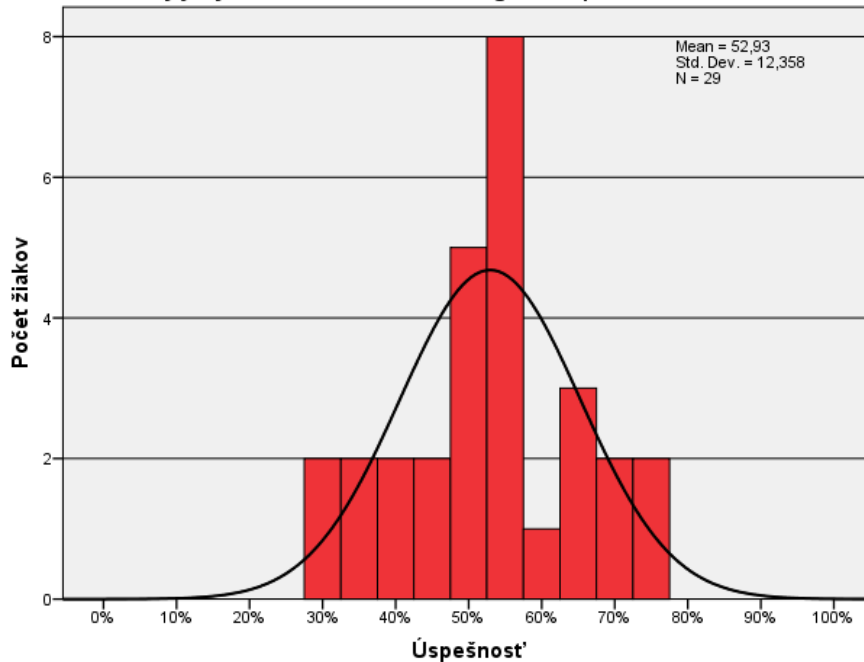
Podľa uvedeného obrázka 1 je graf posunutý doľava, z čoho vyplýva, že predmetný test bol pre testovaný súbor náročnejší, ako sa predpokladalo. Počúvanie s porozumením vyšlo pre žiakov ako najobťažnejšia časť testu.

Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 - histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 3 Histogram úspešnosti v gramatike

Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 - histogram úspešnosti v časti čítanie

Obr. 4 Histogram úspešnosti v čítaní

V čítaní s porozumením dosiahli testovaní žiaci najvyššiu úspešnosť.

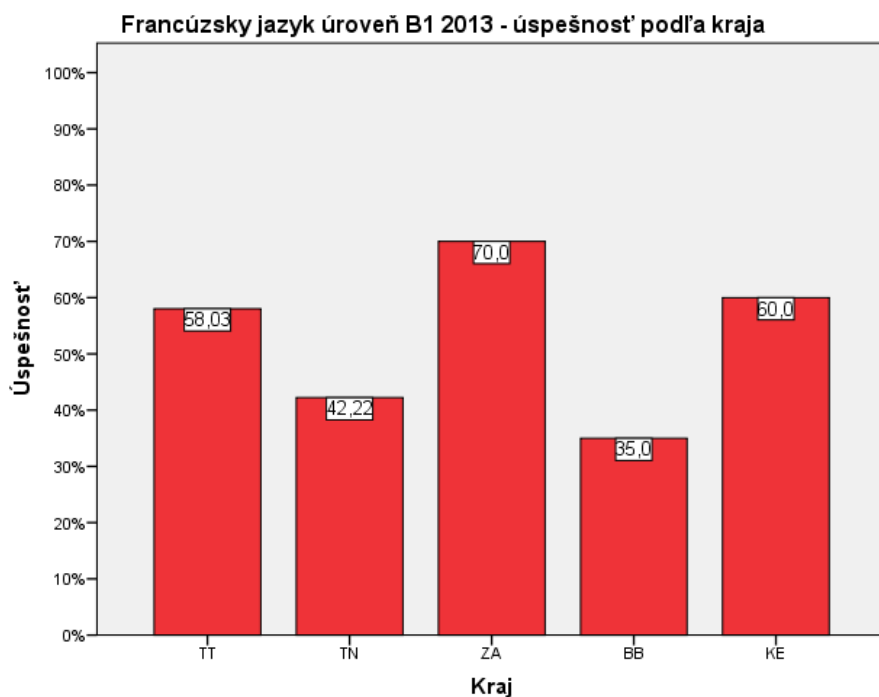
Úspešnosť menšiu ako 33 % zaznamenali 3 žiaci zo SOŠ a konzervatórií. Predstavuje to 10,3 %. Najvyššiu úspešnosť 70 % dosiahol 1 žiak, minimálnu úspešnosť 26,7 % tiež 1 žiak.

Tab. 3 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	26,7	,0	1
2	28,3	3,4	1
3	31,7	6,9	1
4	35,0	10,3	1
5	36,7	13,8	1
6	38,3	17,2	2
7	41,7	24,1	2
8	43,3	31,0	1
9	46,7	34,5	3
10	48,3	44,8	1
11	50,0	48,3	3
12	51,7	58,6	1
13	55,0	62,1	2
14	56,7	69,0	1
15	60,0	72,4	2
16	61,7	79,3	1
17	65,0	82,8	1
18	66,7	86,2	2
19	68,3	93,1	1
20	70,0	96,6	1

Tab. 4 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – úspešnosť podľa kraja

Kraj	N	Priemer %	Štd. chyba priemeru
TT	11	58,0	2,7
TN	15	42,2	2,2
ZA	1	70,0	.
BB	1	35,0	.
KE	1	60,0	.
Total	29	49,5	2,3

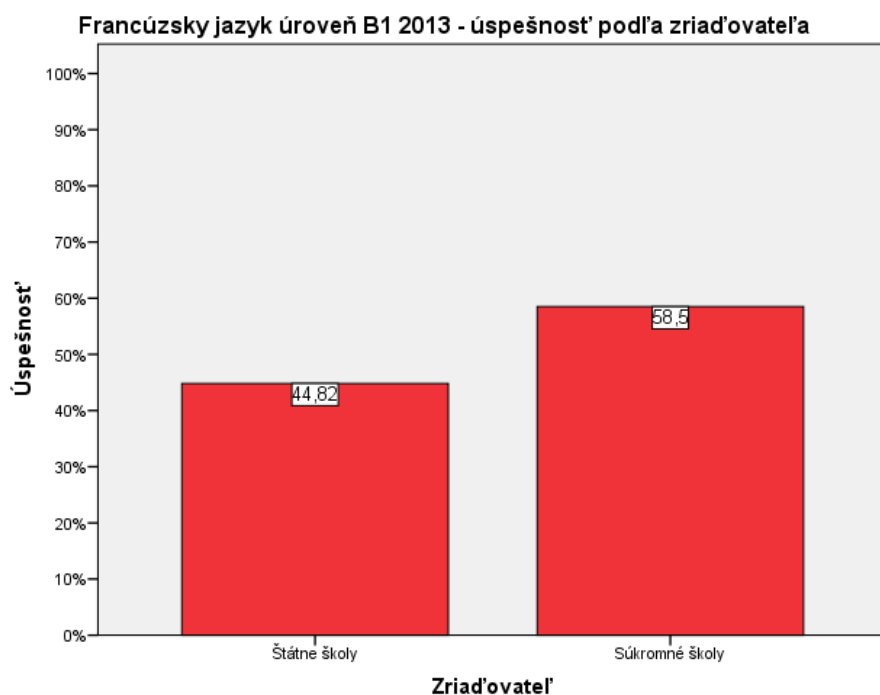

Obr. 5 Úspešnosť podľa kraja

Vzhľadom na veľmi rozdielne počty žiakov v jednotlivých krajoch neporovnávame ich úspešnosť navzájom. Obmedzíme sa na porovnanie úspešnosti žiakov dvoch najsilnejšie zastúpených krajo, a to Trnavského a Trenčianskeho kraja s národným priemerom. Žiaci Trnavského kraja dosiahli úspešnosť vyššiu ako národný priemer o 8,53 %, zatiaľ čo žiakom z Trenčianskeho kraja chýba k dosiahnutiu národného priemeru 7,28 %.

Tab. 5 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – úspešnosť podľa zriaďovateľa

Zriaďovateľ	N	Priemer %	Štd. chyba priemeru
Štátne školy	19	44,8	2,4
Súkromné školy	10	58,5	3,2
Spolu	29	49,5	2,3

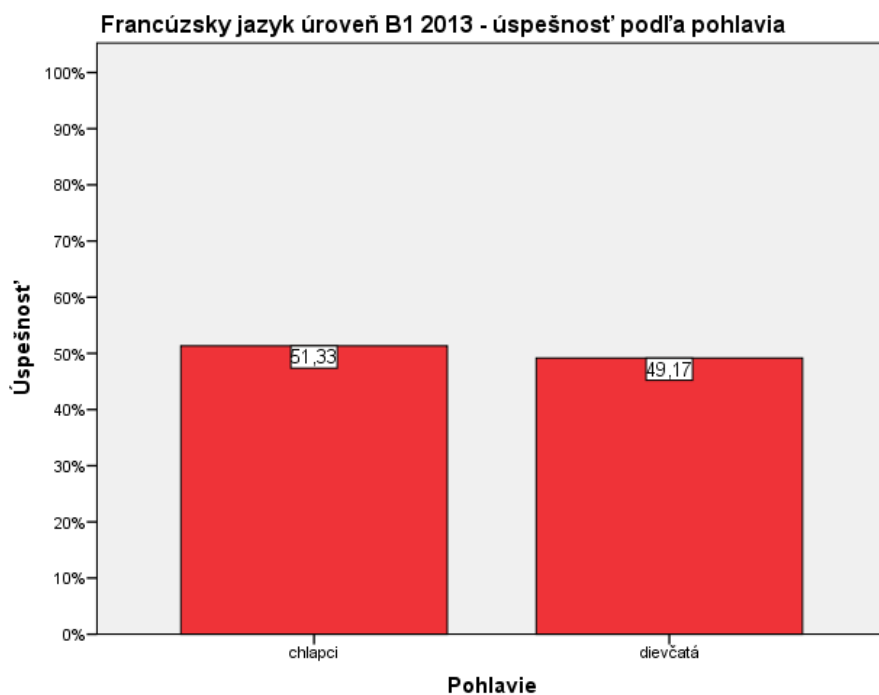

Obr. 6 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Pri posudzovaní úspešností žiakov škôl podľa zriaďovateľa sa opäť javí ako jediné kritérium ich porovnanie s národným priemerom, z ktorého lepšie vyšli súkromné školy s 9 % ziskom.

Tab. 6 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – úspešnosť podľa pohlavia

Pohlavie	N	Priemer	Štd. chyba priemeru
chlapci	5	51,3	5,5
dievčatá	24	49,2	2,5
Spolu	29	49,5	2,3

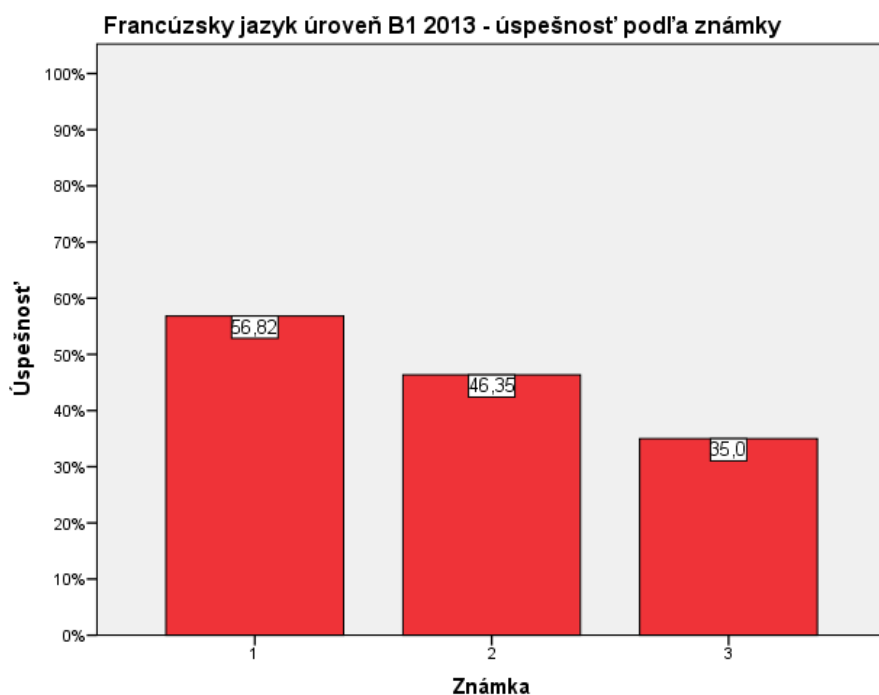
Obr. 7 Úspešnosť podľa pohlavia

Rozdiely v úspešnosti pohlaví nie sú vo vzťahu k národnému priemeru príznačné.

Tab. 7 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – úspešnosť podľa známky

Známka	N	Priemer %	Štd. chyba priemeru
1	11	56,8	4,3
2	16	46,4	2,0
3	2	35,0	6,7
Spolu	29	49,5	2,3

Priemerná známka testovaného súboru z francúzskeho jazyka na polroku šk. roku 2012/2013 bola 1,7.

Obr. 8 Úspešnosť podľa známky

Z uvedeného obrázka, ako aj z poslednej tabuľky vyplýva, že jednotkári dosiahli úspešnosť vyššiu ako je národný priemer, zatiaľ čo ostatné dve kategórie za ním zaostali. V prípade trojkárov ide o výsledok horší o 14,5 % oproti národnému priemeru 49,5 %.

Tab. 8 Francúzsky jazyk úroveň B1 2013 – porovnanie úspešnosti s národným priemerom podľa známky. Národný priemer 49,5 %

	Známka	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	1	1,715	10	,117	,477
2	2	-1,599	15	,131	,382
3	3	-2,175	1	,274	,909

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

Pre tohtoročný testovaný súbor žiakov z francúzskeho jazyka úroveň B1 je príznačný rozdiel v úspešnosti riešenia neproduktívnych úloh s výberom odpovede (ÚVO) a produktívnych úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO).

Kategóriu veľmi obťažných položiek do 20 % úspešnosti riešenia tvoria predovšetkým úlohy s krátkou odpoveďou, a to deväť z desiatich. Vyskytli sa v resumé z počúvania a čítania s porozumením.

Časť testu: Počúvanie s porozumením

Najmenej úspešnou časťou testu B1 z francúzskeho jazyka bolo počúvanie s porozumením. Prvá časť počúvania s porozumením obsahuje 7 položiek s výberom odpovede – 7 otázok na testovanie detailného porozumenia hovoreného textu. Z nich podľa štatistického hodnotenia **položka č. 3** vyšla ako veľmi obťažná. Pod názvom **Gérard Depardieu parle de lui-même** = G. D. *hovorí o sebe samom* sa táto časť viaže s témou č. 25 podľa CP: Krajina, ktorej jazyk sa učím.

Položka č. 3 vychádza z časti interview v nahrávke:

„Que pensez-vous de l'univers du cinéma? G. D.: **C'est un univers impitoyable** dans lequel le marché est devenu de plus en plus fermé. **Si tu ne connais personne, tu peux attendre longtemps** = Čo si myslíte o svete kinematografie? G. D.: *Je to nemilosrdný svet, v ktorom sa trh stal čoraz uzavretejší. Ak nepoznáš nikoho, môžeš dlho čakať.*“

Zodpovedá jej otázka so štyrmi odpoveďami, z ktorých správna je pod (B):

„Comment voit-il le monde du cinéma? (A) C'est un univers facile où tout peut arriver à chaque instant. **(B) C'est un monde cruel où il faut avoir des contacts pour réussir.** (C) C'est un univers passionnant où l'on apprend tout le temps. (D) C'est un monde où les gens sont souvent malhonnêtes = Ako vidí svet kinematografie? (A) Je to svet jednoduchý, kde sa môže v každej chvíli hocičo stať. **(B) Je to svet krutý, kde treba mať kontakty, aby človek uspel.** (C) Je to svet vzrušujúci, kde sa celý čas učíte. (D) Je to svet, kde sú ľudia často nečestní.“

Pre malý počet maturantov neboli vyhotovené analýzy distraktorov, preto sa môžeme len domnievať, že žiakom spôsobovali problémy buď adjektíva charakterizujúce svet kinematografie, alebo podobná výslovnosť podčiarknutých slov, ktorá ich zvädzala k odpovedi s nesprávnym obsahom.

Položky č. 16, 17 a 19 sa nachádzali v 3. časti počúvania s porozumením, išlo o typ úlohy s krátkou odpoveďou.

Jej témou je súčasť osláv 14. júla, najvýznamnejšieho štátneho sviatku Francúzskej republiky. Obsah východiskového textu **Le bal des pompiers** = *Hasičský bál* zodpovedá téme č. 25 podľa CP: Krajina, ktorej jazyk sa učím. Cieľom 3. časti v rámci počúvania s porozumením bolo doplniť 7 položiek slovami, ktoré obsahovo vychádzali z vypočutej nahrávky na základe globálneho porozumenia.

V položke č. 16 mali žiaci zopakovať z nahrávky prídavné meno „**exceptionnelle**“ v nanovo sformulovanom kontexte. Pritom mohli použiť ďalšie adjektíva s podobným významom.

Veta z textu nahrávky:

„De façon **exceptionnelle**, le public peut découvrir ce lieu en général très fermé et secret = **Výnimočne/Výnimočným spôsobom** verejnosť môže objaviť toto miesto vo všeobecnosti veľmi uzavreté a tajné.“

Zodpovedajúca myšlienka v resumé:

„Et, chose très (**rare/exceptionnelle/insolite/remarquable/étonnante/surprenante**), c'est à cette occasion que nous pouvons vraiment aller à leur rencontre = Veľmi (**zriedkavá/výnimočná/zvláštna/pozoruhodná/udivujúca/prekvapivá**) vec je, že pri tejto príležitosti môžeme skutočne ísť na stretnutie s nimi.“

V položke č. 17 ide o použitie slova z adekvátnej slovnej čel'ade, resp. o slovotvorbu:

Veta z nahrávky:

„Le temps d'une soirée, la cour de la caserne **se transforme** en une discothèque extérieure = Počas/Na čas jedného večera sa dvor kasárne **zmení** na vonkajšiu diskotéku.“

Pozmenená formulácia v resumé:

„Pour un soir, la cour de la caserne connaît une (**transformation/modification/métamorphose/mutation/animation**): elle devient une grande discothèque = Na jeden večer dvor kasárne spozná/zažije **zmenu/animáciu**: stane sa veľkou diskotékou.“

Napokon položka č. 19:

V nahrávke myšlienka znie:

„L'**ambiance** est populaire et familiale. On y danse beaucoup. Les pompiers y distribuent même des cadeaux = **Atmosphéra** je ľudová a rodinná. Veľa sa tancuje. Hasiči tam dokonca rozdáajú darčeky.“

Nová formulácia v resumé s použitím rovnakého slova z nahrávky :

„La fête se passe en dansant toute la nuit, dans une (**ambiance/atmosphère**) détendue et populaire. Il y a même une distribution des cadeaux = Oslavuje sa tancom celú noc v uvoľnenej **atmosphére**. Dokonca sa rozdáajú darčeky.“

V položkách č. 16 a 19 bolo potrebné použiť v zmenenej vete identické slovo z nahrávky. V kľúči sme pamätali aj na pokročilejších a tvorivejších žiakov s ponukou synonym identického slova. V položke č. 17 išlo o utvorenie substantíva od slovesa „**transformation – se transformer**“. Aj v tomto prípade mohli žiaci siahnuť po adekvátnych synonymách.

V uvedených prípadoch ani slovná zásoba, ani slovtvorba v rámci známej slovnej čeľade nešli nad rámec úrovne B1, ktorá je označená ako úroveň samostatného používateľa jazyka.

K nim sa radia **položky č. 14, 15 a 20**, ktoré tiež označujeme ako veľmi obťažné. Pre blízkosť v texte nahrávky budeme položky č. 14 a 15 rozoberať spoločne. Ide opäť o dopĺňanie do resumé, v ktorom sa zostručnením textu koncentrujú myšlienky.

Kontext z nahrávky:

„**Le soir**, il y a aussi un autre évènement très attendu. C'est le fameux bal des pompiers (...). Ces pompiers de courage **sont (...)** **heureux d'accueillir, dans leurs casernes**, le public pour un moment d'échange et de partage = Večer sa koná tiež iná veľmi očakávaná udalosť. Je to slávny hasičský bál. Títo odvážni hasiči (...) **sú (...)** **šťastní, že privítajú vo svojich kasárňach** publikum pre príjemné spoločné chvíle.“

Zodpovedajú mu nasledovné vety z resumé:

„Et dans la **soirée/nuit**, la fête continue dans les casernes des pompiers. Ces hommes courageux nous **ouvrent les portes** de leur lieu de travail = V noci sviatok pokračuje v hasičských kasárňach. Títo odvážni muži nám otvárajú brány svojho pracoviska.“

V položke č. 20 mali žiaci v resumé vyjadriť náležitým adjektívom synonymické vyjadrenie z nahrávky.

Vety vyjadrujúce záverečnú myšlienku z nahrávky:

„Cependant, dans chaque caserne, certains pompiers **sont de garde**. (...) ils sont (...) près du téléphone, au cas où un problème se produirait quelque part. Ils restent donc à l'écoute de ceux qui ont besoin d'aide **et peuvent intervenir à tout moment** = Jednako v každej kasárni niektorí hasiči **majú službu**. (...) sú (...) pri telefóne pre prípad problému, ktorý by sa niekde vyskytol. Zostávajú teda načúvať/naslúchať tým, ktorí potrebujú pomoc, **a môžu vždy zasiahnuť**.“

Zodpovedajúca veta v resumé:

„Bien sûr, quelques pompiers restent à leur poste pour être **actifs/opérationnels/prêts/préparés/vigilants/disponibles** si une urgence arrive (...) = Samozrejme, niektorí hasiči ostávajú na svojich miestach, aby boli **aktívni/operatívni/pripravení/bdelí/disponibilní**, ak sa objaví akútny prípad (...).“

Len 13,8 % žiakov si dokázalo poradiť s tromi poslednými položkami, z ktorých najnáročnejšou na myšlienkové operácie a stratégie učenia bola položka č. 20.

Keďže zo siedmich položiek 3. časti počúvania s porozumením šesť bolo pre žiakov veľmi obťažných, pričom v piatich prípadoch nešlo o ťažkú lexiku, domnievame sa, že okrem nezodpovedajúcej prípravy žiakov pravdepodobne prekvapil text svojím novým obsahom.

Časť testu: Gramatika a lexika

bola zameraná na preverenie ovládania jazykových prostriedkov v kontexte (gramatika a lexika). Táto časť testu s dvadsiatimi položkami bola rozdelená rovným dielom na neproduktívne ÚVO s textom **Le commerce équitable** = Spravodlivý obchod a produktívne ÚKO aplikované v texte **Impressions d'un cycliste amateur** = Dojmy amatérskeho cyklistu. Nevyskytli sa v nej väčšie problémy, ktoré by si vyžadovali osobitnú pozornosť. Oproti ostatným položkám sme si všimli nižšiu úspešnosť v **položke č. 28** (24,1 %), ktorej predmetom bolo jednoduché zámeno „**dont**“, a v **položke č. 32** (27,6 %), v ktorej žiaci mali utvoriť trpný rod od neurčitku slovesa „**écrire**“. Porovnávajúc obťažnosť uvedených dvoch položiek, druhá bola omnoho náročnejšia, aj keď dopadla lepšie. Priemer úspešnosti žiakov v gramatike bol o 5 % vyšší ako v počúvaní s porozumením.

Časť testu: Čítanie s porozumením bolo najúspešnejšou časťou testu. Rozdiel medzi počúvaním a čítaním s porozumením bol 7,6 %.

Jednako sme zaznamenali tri položky s veľkou obťažnosťou, a to v 3. časti čítania s porozumením. Opäť to boli úlohy s krátkou odpoveďou (ÚKO) na doplňovanie do resumé

z ukážky pod názvom **Découvrir Bordeaux** = Objaviť Bordeaux. Téma ukážky súvisí opäť s témou č. 25: Krajina, ktorej jazyk sa učím.

Položka č. 56:

V ukážke je uvedené:

„Maintenant, promenons-nous dans le vieux quartier. D'une part, dans les ruelles romantiques **à peine** éclairées, on peut visiter de vieilles églises. D'autre part, on peut faire une pause dans des restaurants et des bars animés = Teraz sa poprechádzajme v starej štvrti. Na jednej strane v romantických uličkách **ledva** osvetlených môžeme navštíviť starodávne kostoly. Na druhej strane si môžeme oddýchnuť/urobiť prestávku v reštauráciách a živých baroch.“

V resumé je úloha s krátkou odpoveďou v nasledovnom kontexte:

„Dans la partie médiévale de la ville, les petites rues sont **(faiblement/peu/mal/insuffisamment/médiocrement)** éclairées. Dans cette atmosphère intime, les touristes peuvent visiter des églises ou manger dans des restaurants locaux = V stredovekej časti mesta sú malé ulice **(slabo/málo/zle/nedostatočne/podpriemerne)** osvetlené. V tejto intímnej atmosfére turisti môžu navštíviť kostoly, alebo jesť v miestnych reštauráciách. “

Nikto zo žiakov si nevedel poradiť s jednoduchým frazeologizmom, ktorý bolo potrebné nahradiť jednou z uvedených frekventovaných synonymických prísloviak spôsobu.

Položka č. 57:

Ukážka napovedá:

„Ensuite, Bordeaux, c'est la ville de France qui s'est le plus transformée. (...) La ville **a dépensé beaucoup d'argent et d'énergie** pour transformer les quais du port en lieux de promenades = Ďalej, Bordeaux je francúzske mesto, ktoré sa najviac transformovalo. Mesto **minulo veľa peňazí a energie**, aby premenilo nábrežia prístavu na miesta prechádzok.“

V resumé s ňou korešponduje myšlienka:

„Deuxièmement, il y a eu de **(gros/grands/nombreux)** travaux pour transformer les quais = Po druhé, boli vykonané **(vel'ké/početné)** práce na premenu nábreží.“

Táto položka bola ešte jednoduchšia ako č. 56, ale tiež zaznamenala nulovú úspešnosť žiakov.

Položka č. 60 bola vyhodnotená s úspešnosťou 6,9 %:

V ukážke sa hovorí:

„On peut trouver pour 138 € une offre „week-end découverte“ incluant **deux nuits** d'hôtel et un programme de visites = Za 138 € možno nájsť ponuku „*poznávací víkend*“ zahrňujúcu **dve noci** v hoteli a kultúrny program.“

V resumé jej zodpovedá táto formulácia:

„(...) pour un séjour pendant le week-end, les formules touristiques proposent un (**hébergement/logement/couchage/lit**) à l'hôtel et différentes activités dans la ville de Bordeaux, l'élégante = na víkendový pobyt turistické formuly ponúkajú (**ubytovanie/bývanie/prenocovanie/posteľ**) v hoteli a rôzne aktivity v elegantnom meste Bordeaux.“

Uvedené príklady svedčia o tom, že úlohy boli v súlade s cieľovými požiadavkami na vedomosti žiakov úrovne B1.

V položkách č. 56, 57 a 60 sa od žiakov požadovala základná slovná zásoba. Problém spôsobovala vo všeobecnosti slabá pohotovosť v používaní synonym a v slovotvorbe. V položke č. 57 tiež **zmena abstraktnejšieho vyjadrenia** (*mesto minulo veľa peňazí a energie, aby premenilo nábrežia prístavu*) **na konkrétnejšie** (*boli vykonané veľké práce na premenu nábreží*).

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

NÚCEM získal údaje o písomnej forme maturitnej skúšky (PFIČ MS) od všetkých 29 žiakov.

Už tradične sú výsledky žiakov z PFIČ MS diametrálne odlišné v porovnaní s externou časťou maturitnej skúšky (EČ MS). Písomný prejav žiakov opravujú a posudzujú hodnotitelia v školách podobne ako hodnotia ústnu formu maturitnej skúšky (ÚFIČ MS).

13. marca 2013 bola pre PFIČ MS úroveň B1 vo všetkých cudzích jazykoch vyžrebovaná téma „**Le livre est un ami fidèle** = Kniha je verný priateľ“, ktorá obsahovala ako zvyčajne 5 bodov na usmernenie a rozvinutie témy. Predpísaný počet slov bol nezmenený a predstavoval 160 – 180 slov.

Testovaný súbor žiakov z francúzskeho jazyka na úrovni B1 dosiahol v školskom roku 2012/2013 z PFIČ MS celkový priemer **76,9** %.

Najvyšší priemer zaznamenalo členenie a stavba textu (83,4 %) a najnižší gramatika (69,7 %). Ak výsledok gramatiky z PFIČ MS porovnáme s gramatikou v EČ MS, zistíme rozdiel 19,4 % v prospech PFIČ. Pri porovnávaní výsledného priemeru týchto dvoch častí maturitnej skúšky je rozdiel až 27,6 %.

Záver

V školskom roku 2012/2013 maturovalo z francúzskeho jazyka na úrovni B1 28 žiakov zo SOŠ a konzervatórií a 1 žiak z gymnázia. Tento počet bol doteraz najnižší. Svedčí aj o tom, že aktívna podpora rôznorodosti cudzích jazykov, ktorú MŠVVŠ SR často deklaruje, v praxi pokrívá.

Z EČ MS dosiahli žiaci priemer 49,5 %. Prevažná väčšina uvedeného testovaného súboru pochádzala z Trenčianskeho kraja. Pri porovnávaní zriaďovateľov viedli štátne školy nad súkromnými. Pomer dievčat a chlapcov bol 24 : 5. Hranicu úspešnosti 33 % neprekročili 3 žiaci, čo predstavuje 10,3 %.

Najúspešnejšou časťou testu bolo čítanie s porozumením, za ním nasledovala gramatika s minimálnym rozdielom 2,6 %. Najmenej úspešnou časťou bolo počúvanie s porozumením, ktorému bude treba venovať najviac pozornosti v príprave na externú časť maturitnej skúšky. **Počúvanie s porozumením** totiž predstavuje najkomplexnejšiu komunikačnú kompetenciu. Vychádzame z údajov francúzskych didaktikov, podľa ktorých až 87 % stimulov vnímame okom oproti 7 % skutočností, ktoré vnímame sluchom. (Boyer, H., Rivera, M.: Introduction à la didactique du français langue étrangère, CLE international: Paris 1979, str. 61) Okrem samotného zmyslového vnímania musíme brať do úvahy tiež náročný fonetický základ francúzštiny (etymologický princíp, pravidlá viazania, výpusťky, množstvo rovnako znejúcich homofónov), ktorý spôsobuje, že zvuková podoba jazyka je veľmi odlišná od písanej. Len pravidelným počúvaním nahrávok východiskových, doplnkových, prípadne aj iných textov si žiaci vybudujú potrebnú stratégiu učenia sa a budú si môcť rozvíjať príslušné myšlienkové operácie. Čím rôznorodejšie frankofónne nahrávky budú žiaci počúvať, tým budú lepšie pripravení na EČ MS, ale hlavne na samotnú komunikáciu.

S detailným, čiastkovým i globálnym porozumením súvisí aj postupné rozširovanie slovej zásoby žiakov. Počúvanie s porozumením sa testuje úlohami s výberom odpovede (ÚVO), ale aj úlohami s krátkou odpoveďou (ÚKO), v ktorých nestačí slovo poznať a vybrať, ale ho treba aktívne zvoliť a uplatniť. I na tomto mieste zdôrazňujeme užitočnosť cvičenia « **dites autrement** = povedzte to inak », ktoré pomôže efektívne rozšíriť slovnú zásobu žiakov a najlepšie ich pripraví na tvorbu synonymických vyjadrení nevyhnutných pre lepšie zvládnutie resumé.

Aj keď druhá receptívna kompetencia, ktorou je **čítanie s porozumením**, dopadla z predmetného testu najlepšie, odporúčame ju rozvíjať nielen na vyučovacích hodinách, ale najmä prostredníctvom súvislejších atraktívnych textov aj v mimoškolskom čase. Takto žiaci skôr nadobudnú schopnosť rýchleho čítania, ktoré im pomôže k lepšiemu zvládnutiu externej

časti maturitnej skúšky (EČ MS), ako aj písomnej a ústnej formy internej časti maturitnej skúšky (PFIČ a ÚFIČ MS). Neskôr sa im schopnosť rýchleho čítania osvedčí napríklad pri hľadaní informácií dôležitých pre ich profesionálny i súkromný život. Čím lepšie spracovaný metodický materiál bude sprevádzať ich mimoučebnicové texty, tým budú mať žiaci väčšiu šancu uspieť na maturite i v ďalšom raste.

V gramatike spôsobujú problémy najmä slovesá: časovanie sloves 1., 2., 3. slovesnej triedy, ako aj modálnych a pomocných sloves. Zo slovesných časov je to predovšetkým konjunktív (subjonctif = spojovací spôsob), ktorý slovenčina nepozná. Ďalším gramatickým javom, ktorý zatiaľ patril k veľmi obťažným položkám, je zhoda prídavného mena minulého (participle passé) v rode a v čísle s anteponovaným predmetom (pred pomocným slovesom). Pri doplňovaní vhodnej lexiky do kontextu žiakom opäť pomôže, keď si vďaka zautomatizovanému rýchlemu čítaniu prečítajú celý text, a nielen najbližšie okolie medzery. V očiach žiakov sa gramatika stane omnoho atraktívnejšia, keď budú sústavne participovať na jej výklade a keď budú mať viac možností overiť si gramatický rozbor na súvislých textoch (publicistických, literárnych, atď.).

Lepšie výsledky dosiahnu žiaci najmä vtedy, keď sa vyučujúcim podarí sústavne ich motivovať, presvedčať ich o význame preberanej látky, a tak udržiavať ich záujem o predmet. Úspešní učitelia sami pociťujú potrebu neustáleho ďalšieho vzdelávania, ktorú potom prirodzeným spôsobom, akoby mimovoľne, odovzdávajú aj svojim žiakom.

Použitá literatúra

1. Butaš, J., Butašová, A., Folny, V.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. VERBUM KU pre ŠPÚ Bratislava: Ružomberok 2011.
2. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2006.
3. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka, úroveň B1. ŠPÚ: Bratislava 2008.
4. Kostolanská, J.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z francúzskeho jazyka úroveň B1. Externá časť maturitnej skúšky 2013. NÚCEM: Bratislava 2013.
5. Fanová, A., Juščáková, Z.: Správa o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z francúzskeho jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2012.
6. Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre maturitu 2013. NÚCEM: Bratislava 2013.
7. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B1 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2012/2013. NÚCEM: Bratislava 2012.
8. Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, cudzie jazyky. NÚCEM: Bratislava 2012.
9. Maturita 2012, Pokyny a kritériá na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, cudzie jazyky. Interný dokument. NÚCEM: Bratislava január 2012.
10. Boyer, H., Rivera, M.: Introduction à la didactique du français langue étrangère, CLE international: Paris 1979.
11. Dolez, C., Pons, S.: Alter ego B1, Hachette Livre: Paris 2006.
12. Tagliante, C.: La classe de langue. CLE international: Paris 1994.
13. Un Cadre Européen Commun de Références pour les Langues. Conseil de l'Europe: 2000.